

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 18. AUGUST 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 33.

Srpnový pohled na kalendář

Vždy, když přijde 21. srpen, ohlíží se emigrant z posledního přílpu po kalendáři. Není přitom důležité, zda přišel před sedmi či pěti lety (je to vůbec možné, už sedm let?). Stejně tak se dívá po kalendáři emigrant předtíživěji dny a už si při počtu 27 let zřejmě neklade otázku po možnosti existence tak vysokého čísla. Nevím, kdo napsal dova o šťastném národě, který nemusí mít politickou emigraci, ale vím, že se za ni nemůže stydět emigrant. Vím, nese politický systém, který jej přiměl — nezáleží zda z důvodů politických či hospodářských, neboť člověk má právo na důstojný život v obou podmínkách — k odchodu.

Samořejmě, dnes u tak osiřelých emigrantů vyprchaly představy o brzkém návratu a polevily i noční sny o pronásledování jeho osoby v Československu s nemožností útěku. Emigrace a pro mnohé pravý exil se staly realitou. Na začátku nesnadné cesty nebyl nikdo připraven na život v západních demokraciích, dnes by si těžko zvykl na život v domácí totalitě.

Zmizely nenávratně mnohé ideje o soudržnosti emigrace, svépomoci, přátelství, angažovanosti pro jiné — tak slibné doma započaté rokem 1968. Realitou je u většiny běžný občanský život nelišící se nijak od průměru občana okolního, původně cizího světa. Obrousily se počáteční konflikty mezi emigrantem a domácími, plynoucí z přesvědčení, že na nově příchodního čeká zaslíbený ráj plný neustálého zájmu o výjimečnost jeho osoby. Komunistický systém vychovával člověka uchráněného všech vlivů okolí, staral se o něho tak otcovsky, že mu vlezl i do soukromí. Síla byla v kolektivu, v nadávkách a anekdotách. Život pod bdělým okem poznamenal i životní sloh dnešního emigranta.

Dlouhá a snad nikdy nekončící léta trvá než emigrant pochopí, že pohodlný život s perfektně vybavenou domácností, auty a zahraniční turistikou je jen základnou jeho bytí. Že však obohacující

nadstavbou jeho života je angažovanost pro jakoukoliv věc a v působení na své okolí.

Exil je nemoc, prohlásili znovu nedávni účastníci mezinárodního symposia o exilovém bádání let 1934-1945. Musí tomu být tak skutečně? Emigrant najde cestu do nové společnosti, přes materiální a jazykové potíže, pokud se zbaví své těžké mûry — pasivity a útěku do dobrovolné izolace. Emigrace neznamena navazovat přesně na styl života doma a přecházení v klidu u plného talíře, ale hledat novou tvůrčí činnost a tím svou vlastní duševní spokojenost. Západní společnosti po překonání šoku z přímého přeskočení do blahobytu hledají stále více působnost v sociálních sférách a to v rozsahu, který je ve východní Evropě, kde člověk neznamena nic, něčím naprosto neznámým. Ale nejde jen o sociální práci...

Odchod do emigrace měl být (Pokrač. na str. 7)

HELSINKY A PRAHA

Je to jistě jen shoda okolností, že začátek helsinského setkání připadl téměř přesně na výročí jiné dvoustranné konference. Před sedmi lety jednali tehdejší českoslovenští představitelé s vedoucími politiky Sovětského svazu v Černé nad Tisou.

Mnozí věřili, že právě toto jednání pomůže urovnat napjatou situaci, kterou předtím vyvolávala ostrá sovětská kritika československého obrodného procesu, ústící až do přímého nátlaku a vyměšování do našeho vnitřního vývoje. Dubčekovo vedení přijelo tehdy do Černé s mandátem všeho našeho lidu, jak jej představovaly tisíce neorganizovaných poselství a rezolucí. Dnes ovšem už víme, z historických dokumentů — na příklad i z pamětí Josefa Smrkovského, že schůzka probíhala v krajně dramatickém ovzduší. Pro veřejnou potřebu se

tehdy — stejně jako o něco později v Bratislavě, sovětský vůdcové s československými představiteli ještě objímali a mnohým se mylně zdálo, že existující problémy se vyřeší přátelsky a partnersky. Své pravé úmysly Moskva dala najevo o tři týdny později — ozbrojenou agresí proti Československu. Do jaké míry pak tato agrese československo-sovětské vztahy narušila, může dokumentovat jiná historická přípo-

DOMLUVA...?

Leonid Brežněv si pozval Husáka k důvěrným pohovorům. ČSSR, jaksi, brzdí dětente. Ze všech satelitů má vůbec nejhorší vztah s USA. Nyní po Helsinkách, kdy má jít všechno "hlaději", se skřípání ve vztazích Moskvy nehodí. Budeme sledovat, co se v nejbližší době z nynější náhlé Husákovy návštěvy v Kremlu vyvine.

minka, stará pro změnu šest let. Tehdy, už v pookupačním období chtěla navštívit delegace městského výboru sovětské komunistické strany v Moskvě pražský závod AVIA v Letňanech. Tisíce pracujících ji však zatarasilo cestu a proti návštěvě hlasité protestovalo. Není divu, že také v průběhu helsinské konference se osud Československa v zahraničním tisku často připomínal.

V londýnském deníku Times se jeho redaktor například tázal, jak se srovnávají některé zásady nyní přijímaných dokumentů, zdůrazňující národní a státní suverenitu, právo národů na sebeurčení a na volbu společenského systému s takzvanou Brežněvovou doktrínou, s jejíž pomocí ještě před pouhými sedmi lety Moskva ospravedlňovala okupaci Československa.

(Pokrač. na str. 7)

PROČ BYL SUMIT?

Nejčastější kritika Helsinek platí tomu, že výsledky konference nemají právní platnost. Vysocí činitelé ve Washingtonu prohlásili, že zásady dokumentu vyvracejí platnost Brežněvovy doktríny, ale připustili, že by deklarace záměrů asi nezabránila v akci zomím, které usoudí, že jejich zájmy jsou v sázce. Někteří zkušení diplomati na Západě uvedli, že Moskvě mimořádně záleželo na uzavření této dohody, a vyslovili domněnku, že mravní závazek v ní obsažený přivádí dnes Moskvu do větších rozpaků a je jí asi nepřijatelnější, než by byl jakýkoli závazek právní. Takové hodnocení se ukáže asi příliš optimistické. I daže komunistické vlády uvedou své činy v soulad se svými slovy. Mají na to dva roky. Zda Evropa skutečně vyrazila vpřed, zjistí teprve pro- věrka v roce 77.

O ČESKOSLOVENSKU

Praha roste

a stavbaři přijíždějí z celé republiky. Pro ně se teď stává v Jižním Městě stavební území. První areál vytvoří jedenáct objektů, které budou vzájemně propojeny. Bude tu žít tři tisíce stavebníků. Počítá se s nejrůznějšími službami, hlavně závodní jídelnou a nákupním střediskem. První obyvatelé se mají nastěhovat už v příštím roce. Vyrůstou tu také dva věžové domy pro 17 stavebníků, kteří v Praze budou pracovat po celou pětiletku.

Turistická Praha

Za rok navštíví hlavní město Československa jeden a půl milionu návštěvníků z domova i zahraničí. V hotelech a jiných objektech však pro ně existuje pouze 14.500 lůžek. Momentálně vznikají tři nová, zmodernizovaná ubytovací střediska — hotely Olympik 2, U tří pštrosů a Belánek, kde bude celkem 580 lůžek. Do provozu mají být dána ještě letos.

První rozšíření

soupravy

se čtyřmi vagóny jezdí v pražském metru. Brzy budou už všechny vlaky čtyřvozové. Hodinová kapacita tak stoupne o 1360 míst.

Půldruhého století

Před 150 lety byla zahájena stavba koněspřežky z Českých Budějovic do Lince. Se stavbou se začalo 28. července 1825 u Netřebce. Myšlenka byla ovšem staršího data. Přišel s ní profesor pražské polytechniky F. J. Gerstner, který již v r. 1808 podal návrh na spojení Vltavy s Dunajem tzv. železnou silnicí. Podle jeho propočtu byl tento způsob výhodnější než vodní kanál, o jehož stavbě se uvažovalo. V té době už byla v Anglii v provozu první koněspřežní železnice a přestože se osvědčila, nebyl Gerstnerův návrh přijat. Teprve v září 1820 byla železná silnice udělena koncese, ale stát odmítl stavbu financovat. Za finanční pomoci ustavivší se akciové společnosti spojila Gerstnerova železná silnice v roce 1832 Vltavu s Dunajem.

V rejstříku

nejhlubších

uhelných dolů

na světě se ocitl Důl Jindřich ve Zbyšově v Rosického-oslavanské pánvi. Počátkem letošního roku dosáhli na této jámě hloubky 1300 metrů.

Ve světě

Československo se během letošního prvního pololetí účastnilo více než 200 mezinárodních výstav a veletrhů. Kromě toho uspořádalo tři samostatné hospodářské výstavy: v brazilském Sao Paulu, dánském Herdingu a západoněmeckém Düsseldorfu. Z jarního veletrhu v Lipsku si přivezly čs. podniky pět zlatých medailí.

Modelářské nebe

V Praze zahájil provoz nový obchodní dům Vývoj. Je to zvláštní obchodní dům: slouží jen těm, kteří si vybrali modelářství jako svého koníčka. Modelářství letadel, automobilů a lodí. Návštěvníci si mohou prohlédnout i hotové vystavené modely a odborně se poradit. V této prodejně, která je zatím jediná svého druhu v Československu, se budou časem prodávat i školní potřeby, tapety a knihy.

Letní škola esperanta

probíhá za hojné mezinárodní účasti v Čani u Košic. Pořádá ji Svaz slovanských esperantistů. Přijelo 240 esperantistů z deseti zemí a sto dalších přihlášek muselo být pro nedostatek místa odmítnuto.

A zase brigády . . .

Na česání chmele přijede letos jen na Rakovnicko přes 13 tisíc středoškoláků. Čeká je ruční sklizeň chmele z pěti set hektarů. Osmnáct set hektarů zvládne 111 česacích strojů.

Z Prostějova do světa

bylo letos vyexpedováno přes 164 milionů konfekčních zapínadel, 4.600.000 oděvů — prádla a dalšího zboží. Prostějovské oděvní závody jsou v zahraničí dobře zapsány zejména svými vlněnými obleky, pyžamy, košilemi a kalhotami.

Vybrat si? Z čeho?

"Vyberte si v prodejních novinách, tak zní titulky, pod kterým Rudé právo téní deně seznamuje své čtenáře s novinkami v prodejních časopisech a novinách. Ovšem výběr, z něhož si mají čtenáři vybírat, je až příliš chudý. Rudé právo ze dne 23. července nabízel jen 30. číslo Tribuny a 30. číslo Tvorby. V následující den to nebylo s výběrem nabízených časopisů o moc lepší. Dne 24. července vyšlo totiž jen 15. číslo Života strany, tedy časopisu, o němž široké masy nemají valný zájem, a 30. číslo Týdeníku aktualit, který přinesl podle Rudého práva prý mnoho zajímavých statí — článků, reportáží a fotografií ze života Sovětského svazu. Šlágram tohoto čísla Týdeníku aktualit byl zřejmě článek věnovaný nadcházejícímu dni vojenského námořnictva Sovětského svazu: pochybuji však, že by tato tematika českého čtenáře zvláště zajímala. Spíše si myslím, že český čtenář očekával v těchto dnech zaslíbené komentáře a zprávy o jednání v Helsinkách, o němž Rudé právo psalo způsobem více než podivným. Miroslav Kubín, zpravodaj Rudého práva v Bonnu, informoval českého čtenáře, že prý oposice v Německé spolkové republice hodlá jednání v Helsinkách torpedovat a že se chystá ujednání z finského hlavního města interpretovat podle toho, jak se hodí do krámu.

Jenže my tady na Západě se spíše zamýšlíme nad tím, jak se ujednání v Helsinkách budou hodit Sovětům. Helsinky mě osobně naplňují nadějí i skepsí zároveň.

OPTIMISMUS

Tři země Beneluxu a Evropské společenství v Bruselu jsou celkem spokojeny s výsledky Helsinek. Společnému trhu záleží především na tom, aby vystupoval na světovém fóru jako jeden blok: činitel brusselské komise tudíž uvítali, že se členové evropské devítky představili jako soudržná skupina. Belgičané vyjadřují opatrný optimismus. Holanďané rovněž, ale poznamenávají, že k otázkám, na něž nebyla dána jasná odpověď, patří odzbrojení. V Haagu soudí, že celkové výsledky jsou o něco lepší, než se původně očekávalo.

Jestliže v Moskvě a v Praze budou i nadále provozovat svůj druh uvolnění, který spočívá hlavně v planých frázích, pak se potvrdí skepse, s níž se leckde jednání přijímalo. Nam všem jde jistě o uvolnění, které by se projevilo daleko účinněji, než jen v efektivních demonstracích, jak jsme je viděli v barvě a v přímém přenosu z kabin vesmírných korábů. Bylo to sice všechno moc hezké, ale když jsem se na to díval, tak jsem si uvědomil, že tohle podivné přátelství se odehrává asi tři sta kilometrů nad zemí, v děsivé prázdnotě vesmíru, a navíc v prostoru, kde už nepůsobí zemská přitažlivost.

Zde v Mnichově si každý den mohu koupit noviny podle chuti. V trafikce, kde je denně odebrám, mi nabízejí tisk z celé západní ciziny: noviny levičácké i pravicové, opoziční i vládní — trockistické i křesťanské. Nebylo by užitečné, kdyby i svým čtenářům Rudé právo ve své pravidelné rubrice nadepsané "Vyberte si v prodejních novinách" nabídlo třeba poslední vydání Spieglu, Timesu, Frankfurter Allgemeine Zeitung nebo kterékoli jiné západní listy? A kdo pak asi brání tomu, aby si

československý občan mohl přičíst tyhle noviny? Kdo by se asi cítil nesmírně ohrožen, kdyby se každé ráno vzbudil s vědomím, že pracující čtou cestou do práce třeba i západní tisk? Otázaly by se základy socialistického společenského zřízení, kdyby se po Helsinkách dovolilo československým státním občanům vyjíždět volně a bez ponižujících procedur před kádrovými referenty a na pasových úřadech na Západ?

Ohrozilo by několik set důchodců, kterým režim nepovolil návštěvu dětí a vnuků zijících na Západě vnitřní bezpečnost státu? Jak vidíte, uvažujeme zde o Helsinkách snad až příliš přizemně. Nevznášíme se do vesmíru, ale zůstáváme hezky při zemi a vyslovujeme jen několik skromných přání. Domníváme se totiž, že setkávání ve vesmíru je sice velmi hezká podivná a určité zpsnění televizních programů, ale že nejužitečnější a pro skutečné uvolnění napětí nejprospěšnější by bylo, kdyby lidé doma měli volný přístup ke všem informacím a mohli se svobodně pohybovat po matičce zemi, a to všemi směry: od severu na jih i od východu na západ.

Ota Fělš

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno okamžitě přeručet na níže uvedenou poštovní schránku a konto.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 61 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräffstr. 83. Připíšte účel platby: EL
- červenou poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Elm 70, Postfach 70 0254 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postscheckkonto 3281 90 — 608, Postscheckamt Frankfurt.
- v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (čistou obdržíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplníte ve všech dílech: nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postscheckkonta 3281 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M. a adresu FK, 6 Elm 70, Postfach 70 0254.
- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy"
- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. O. hestrass, 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5-622 890".

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50 ve Švýcarsku ročně SFr. 30,00, pololetně SFr. 25,00, čtvrtletně SFr. 13,00 v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

AMERICAN LISTY, evropské vydání — EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50,00 nebo ekvivalent.

AMERICAN LISTY, Edition for Europe — EL. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50,00 or equivalent.

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud hýřící vlastní hostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt M. 70, Postfach 70 0254. Přikládají se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte). Roční předplatné S. Fr. 50,00, pololetní S. Fr. 25,00, čtvrtletní S. Fr. 13,00 nebo náhradou v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno: _____
Adresa: _____

O HITLEROVĚ SÍLE

Ferdinand Peroutka

Tuny papíru byly popsány hanou a prokletím Adolfa Hitlera. Čteme to s nepokojem. Vrací se otázka: jak tedy se stalo, že tento ignorant, jak říkáte, tento bidák, hromadný vrah, často i komik vyrostl v dějinnou osobnost? Otázce této možno se vyhýbat, ale nezmizí. Čím hůře je Hitler vylicen, tím hůře pro portréty těch, kdo podléhali, dali se jím strkat. Pamatují lidé, že byli událostmi poučeni? Neexistuje, jako tenkrát, určitý stabilní počet lidí, kteří mají sklon silu svého státu pokládat za přečin a vyhledávají, pokud mohou, počestné, idealistické důvody pro slabost? Jsou životně důležité otázky rozhodnuty nebo se o nich jen debatuje?

Zkoumali jsme, z čeho síla Adolfa Hitlera se skládala. Doplníme to některými filosofičtějšími poznámkami.

Aniž by ho četl důkladně nebo snad aniž by ho četl vůbec, Hitler sbíral drobtý, které padaly z Nietzscheova slohu. Nemělo na něj vliv složitě Nietzscheovo theoretisování o tom, že vůle neexistuje, že je to jen lidský pře-lud. Bůh, který mu zbyl, naplnil ho přesvědčením, že ten, kdo chce chtít a dovede chtít, má důkladnou převahu nad těmi, kdo jsou líní chtít nebo se rozpakují chtít. Jeho zcela prostý program ("Měj pevnou vůli") fungoval nad očekávání. Proti ohleduplné humanistické tradici Hitler nastolil barbarství vůle všude, kam dosáhl.

Leta naše budou památná tak či onak. Častěji než kdy dříve člověk cítí, že ve své době vězí místo aby ji řídil. Vzniká dojem bezmoci, současní filosofové nedovedou pořádně poradit. Všechny síly v přírodě a člověku byly rozpoutány, teď pluje, kde přistane, zatím se neví. Někteří se nechávají kolébat na vlnách a vlnkách té nebo oné poslední módy, prý děj, ne cíl je všechno. At' se na Hitlera jakkoli díváme, osvobozoval ty, kteří šli za ním, od pocitu, že jen vězí ve své době. Dával jim přestavu rozjařujících činů. To postavil do konkurence s omrzelostí, která byla šířena značnou částí vzdělanců. Kvalita jeho následovníků je spravedlivě podrobena drtivé kritice, ale byli svalnati a nebojácní. Kterési neopatr-né božstvo je odpovědné za to, že tyto vlastnosti někdy rozhodují.

V téže době v západních literaturách vrchoil pesimistický směr, mnozí mezinárodně uznávaní autoři dospěli k nihilistické náladě. Ale zatím co inteligentní lidé přicházeli na to, že nic na světě nemá smysl, masy chtěly žít, a byla v tom velká primitivní síla. Hitler vystupoval jako rytíř daný Ně-

mecku, aby potřel pesimismus a nihilismus. Nietzsche prorokoval, že v moderní společnosti velké city zmizí zároveň s náboženstvím. Hitler zachovával jakousi starou, mythologickou společnost. Analytická moderna směřovala k šedivosti. Hitler však mluvil o "zářících tvářích členů našich úder-ných rot, kteří stojí pod vlajkami a jsou osvětleni pochodněmi". Pořádal velká politická divadla v ohromných stadiónech. Není zcela nepochopitelné, že mnohé to přivábilo. Zatím co dále na západě analytici o ničem tak často nemluví jako o alienaci, odcizování člověka od prostředí, a viděli i čest v tom, být odcizen. Hitler hlásal soudružnost, kamarádství, splynutí mysli ve velkých podnicích, jež sluší mužům. Demokracie považovala za svou povinnost odnaučit lidi fanatismu. Daleko toho, abychom to demokracii vyčítali, zkoumáme mechaniku sil, které stály proti sobě. Hitler mluvil o rozkoších a účinnosti fanatismu. "Zví-tězíme, poněvadž bojujeme fanaticky". A viděli jsme, že historie zaváhala.

Hitler měl své, přechasto o-havné, politické umění. Mohou demokracie, svoboda zřící se politického umění? Bez velkých výkonů myslí můžeme aspoň říci, co zcela jistě politickým uměním není. Máme za sebou - máme? - pátého desetiletí, kdy nic jiného nebylo tak horlivě pěstováno jako nesouhlas. Tu je na místě se zeptat, co je základem demokratické stavby: nesouhlas nebo souhlas o některých hlavních věcech? Avšak v tomto půl-druhém desetiletí mladý muž, ozbrojen ničím víc než několika negativními slovy nebo i jen nadávkami snadněji než kdy jindy nacházel cestu světem. A rostli hrdinové "občanské neposlušnosti". Někteří se vypravili i do Asie, kde vznikly nové státy, a vyzývali tamní obyvatelstvo, aby proboha, nezapomnělo na nesouhlas.

Ve svobodné společnosti nikdy o nesouhlas nebyla nouze. Jaká lidská povaha je a jaké různé zájmy jsou, vždy existují skupiny a zápas té nebo oné formy mezi nimi. Tak bylo vždy v každé zemi, v každém spolku, v každém exilu, skoro v každém přátelství. Mohlo by se zdát zbytečným zvlášť žádat, aby bylo, co je. Demokracie chrání právo nesouhlasu. Avšak co často vidíme, je horečný kult nesouhlasu.

Po Hitlerově pádu, jak stále vzpomínáme, lidé si slibili, že ho překonají. Mluvíme o tom prakticky, hledíme odhalit, jak dalece se tak stalo. Největší příležitosti, již hitlerovskému nebo nějakému jinému diktátorskému

chtivci se dostává, je vnitřně rozdrobená, o svém směru svrchovaně nejistá blízká země, nebo i několik takových zemí. Z příčin, jež přinesl Zeitgeist, ve všech zemích demokratického západu, vznikla Nová levice. Sotva začala mluvit, vyhlásila: "Nedůvěřujte nikomu, komu je přes třicet let." Vedle těchto opovržených individuů Nová levice zahrnuje ještě konservativce a liberály, vlády a všechna dosavadní sdružení, dělníky a zemědělece, otce a matky. Na svém politickém jevišti zůstává sama. To je politické umění, jaké nabíží.

Za hlavní legitimaci Nová levice uznává mládí. Máme-li věřit, fakt mladosti sám vydá za všechno, čeho je v politice potřeba. Nejvíce této thesi věří mladí lidé sami. Cítí, že je to opravňuje i k nesnášenlivosti. Oni, intuici mladých hormonů, vědí, k čemu jiní potřebují studia a zkušenosti. Tato ctižádost bývá snášena shovívavě, jednak proto, že starší bývají deprimováni nezdařením svých vlastních politických výkonů, jednak proto, že mladí lidé ukázali, že dovedou terorizovat. A, nezávisle na tomto, zdá se, společnost z jakýchsi důvodů občas potřebuje té sociologické pověry, že některá její část, vrstva sama napravit, spasí svět. Tu pak ke cti přichází buď "přirozený člověk", podle pověstí sídlící na Tahiti, nebo ruský mužik, jehož zvyky v jedné své periodě Tolstoj stavěl nad úsilí všech vzdělanců, nebo proletář, nebo mladík.

Pokud mladíka se týká, je to jedna z nejméně doložených nadějí. Neexistuje jednotná světová mládež se stejnými a pevnými znaky. Vždy existuje mládež na tom nebo onom místě, v tom nebo v onom čase. Byla to mládež, kdo rozhodl Hitlerovo vítězství v Německu, páhl knihy, vyháněl profesory z universit, a potom fanaticky vybojoval Hitlerovy bitvy. Byla to ruská mládež, která za násilné kolektivizace vraždila na vesnicích, jsou to komso-molci, kteří v Moskvě a v Leningradě brutalizují intelektuály a básníky, podezřelí z nesouhlasu. Čínská mládež dodala úderné tlupy pro Mao-ce-tunovu tak zvanou kulturní revoluci, která byla revolucí protikulturní. Mladí a nejmladší Číňani smýkali státními funkcionáři po náměstích, poroučeli jim klečet, soudili je. Mládež v Indonésii šla nejdříve v čele revoluce, za několik let potom šla v čele protirevoluce. Částečka západní mládeže přilnula k Maovi a uctívá zejména ty jeho výroky — které se nejvíce podobají výrokům Hitlerovým.

Je k tomu všemu epilog? Je.

(Pokrač. na str. 6.)

Svět po Helsinkách . . .

Jeden ústřední jednání o bezpečnosti a spolupráci v Evropě označil dokument, který byl podepsán v Helsinkách, za "mohutnou deníkovou". I když tím předpověděl vzhledu jasně, že přes všechny nejasnosti byl účinný krok vpřed ve vztazích Východu a Západu a že se snad také zlepši životní podmínky východoevropského obyvatelstva. Zřejmou příslušných textů vyvolalo na Západě politický rozruch.

• Ve Spojených státech stoupl v důsledku několika faktorů tlak na presidenta Forda; mnozí Američané — a ne jen jeho političtí odpůrci — se ptali, co znamená uvolňování napětí. Jedním faktorem byla návštěva spisovatele Alexandra Solženicyna; Američané pozorně naslouchali jeho vývodům a diskutovali o jeho polemice s Bílým domem. Jiným faktorem je, že příští rok budou ve Spojených státech presidentské volby. Nikoho tudíž nepřekvapilo, že bývalý kalifornský guvernér Ronald Reagan, konservativní republikán a Fordův sok, kritizoval presidenta v souvislosti s Helsinkami; podobně se vyjadřili i dva demokratičtí senátoři s ambicemi na nominaci — Henry Jackson a Lloyd Bentsen.

• V Západním Německu vidí vláda kancléře Helmuta Schmidta ve výsledcích konference první významný krok ke spolupráci mezi skupinami zemí, které patří k různým aliancím nebo stojí mimo bloky. Veřejné mínění ve spolkové republice projevovalo však jen malý zájem o tuto konferenci, přestože si vynutila uprostřed letních prázdnin celodenní debatu ve spolkovém sněmu. Snad proto, že jde o záležitost příliš abstraktní a složitou, nesešla se kritika křesťansko-demokratické opozice s náležitým ohlasem. Kancléř Schmidt a ministr zahraničí Genscher odmítli tvrzení opozice s tím, že nejde o nějakou náhražku mírové smlouvy, která by pochovala německou otázku navždy, a že dveře ke konečnému sjednocení Německa a Evropy zůstávají otevřeny. Skromný, nicméně slibný pokrok vidí spolková vláda i v u-

stanoveních, která se týkají volnějšího pohybu lidí, myšlenek a informací. Bona zároveň varuje před domněnkou, že výsledky konference automaticky přinesou uvolnění napětí nebo že opravňují k zmenšení obranného úsilí.

• V Paříži je ohledné zahájení tak zvané "nové éry v Evropě" značná skepse. Francouzští činitelé soudí, že se vlády sovětského bloku sotva vyznamenají snahou splnit hlavní naději Západu — volný pohyb lidí a myšlenek. Stanovisko Paříže je, že sovětský vliv ve východní Evropě je třeba pokládat za hro-tovou věc a že si jeho snížení vyžadá času. Francouzská vláda bude nicméně nadále požadovat užší — hlavně hospodářské — styky s východní Evropou jako celkem v přesvědčení, že postupné zvyšování životní úrovně v této oblasti pomůže k pozvolnému uvolnění tamních režimů.

• Řím pokládá výsledky konference za důležitou vzpruhu k zlepšení celkové mezinárodní situace, ale zároveň se s určitou skepsí ptá: přijdou po slovech činy, změni se možnost ve skutečnost? Italy zvláště zklamalo, že v otázce volnějšího pohybu lidí a informací nebylo dosaženo většího pokroku. A Vatikán se netají nespokojeností nad tím, že v dokumentu nebyl působivěji vyjádřen princip náboženské svobody.

• Londýn vidí jeden z hlavních výsledků konference v závazku signatářů, že budou oznamovat větší vojenská cvičení alespoň jednadvacet dní před jejich zahájením; Britové soudí, že chtějí-li Sověty, aby se jim důvěřovalo i v jiných věcech, musí poctivě dodržovat právě toto ustanovení.

Armáda proti armádě

to je nyní výsledek výroje posledních dnů a hodin v Portugalsku. Podle zpráv z Lisabonu podali důstojníci portugalské armády, presidentu Francisco da Costa Gomesovi petici, aby bylo zabráněno pokusům předsedy vlády V. Gonalvese přeměnit Portugalsko v komunistický stát po vzoru východní evropské politické linie. Důstojníci, kteří petici podali, tvrdí, že devadesát procent armády jejich požadavek podporuje.

Situace v Portugalsku dospívá nyní tak daleko, že spontánní odpor občanstva proti snaze komunistů, kteří v posledních rolních obdrželi pouze 8 procent — zmocnit se vlády v zemi, vyvrcholil, jsou likvidovány sekretariáty komunistické strany a nebyť ochrany policie a zvláštních bezpečnostních oddílů — došlo by k otevřenému krvipletí.

Jak je vidět, o něco to má nyní Moskva těžší než v roce 1946 v Československu. Sít je již totiž "marxistická" politice SSSR náležitě poroučena a také jistě i zájem svobodného světa o udržení demokratické vlády v Portugalsku — oběma c jejich odporu posiluje. Na rozdíl od Československa!

NIGERIJSKÝ PŘEVRAŤ

V Nigérii, nejbohatším a nejlidnatějším státě černé Afriky, došlo k vojenskému převratu. Skupina důstojníků svrhla šéfa vlády, generála Gowona, když byl na vrcholné konferenci Organizace africké jednoty v Kampale. Yakubu Gowon v prvním komentáři jen poznamenal, že má čisté svědomí. Hlavou převratu je plukovník Garba, dosavadní velitel Gowonovy osobní stráže.

Západoafrická republika Nigérie má téměř 80 milionů obyvatelů, rozdělených na asi 250 etnických a náboženských skupin. 15 let údobí nezávislosti přineslo zemi dva krvavé vojenské převraty a v roce 1967, po odtržení východní části a vyhlášení republiky "Biafra", občanskou válku, ale také přijmy za "tekuté zlato" — ropu, které umožnily hospodářský rozvoj. Nigerijská ropa má výbornou jakost a nízký obsah síry. Roční těžba téměř jednoho sta milionů tun surové ropy zvýšila loni zásoby devíz ze 600 milionů na pět miliard 600 milionů dolarů. Náročný pětiletý plán, který právě začal, počítá s celkovými výdaji 45-ti miliard dolarů. Jeho cílem je využít příjmů za vývoz ropy — Nigérie je sedmým největším vývozcem na světě — k průmyslové revoluci. Ale 70 procent obyvatel se stále živí prací v zemědělství a na novém bohatství se nepodílí.

Když se Gowon před devíti

Mezinárodní přehled

lety dostal k moci, byla Nigérie chudým a na četač — znepřátelenými kmeny ovládané oblasti, rozděleným státem. Téměř jediným pojítkem byla společná úřední řeč — angličtina. Gowon, který je příslušníkem menšinového kmene, potlačil povstání v Biafře, ale zachoval se státnicky vůči poraženým lidem.

Jestliže se 40-letý Gowon dopustil nějakých chyb, je snad tou největší, že se mu nepodařilo spravedlivě rozdělit nečekané bohatství. Propast mezi bohatými a chudými se naopak ještě rozšířila.

CUBA SI ! . ?

Země západní hemisféry — sdružené v Organizaci amerických států, na zasedání v Kostarice odhlasovaly resoluci, podle níž se každé členské zemi ponechává na vůli, zda chce nebo nechce normalizovat styky s Kubou. Delegát Washingtonu hlasoval ve prospěch této resoluce. A tím se tedy uzavírá jedna z velmi palčivých interamerických kapitol a formálně končí jedenáctiletá izolace kubánského režimu.

Země amerického kontinentu mají ovšem ke kubánskému režimu vztahy velmi odlišné. Některé vlády — jako mexická a panamská — stojí tak nalevo, že styky s Havanou politicky propagují. Několik zemí zase Castrův režim zá-

sadně odmítá. Jiné státy radikalizují svou zahraniční politiku, aby údajně ukázaly nezávislost na Spojených státech a tím doma braly vítr s plachet krajní levice. Mnohé vlády uvažují ryze pragmaticky, některé zase své stanovisko mění podle toho, zda se na jejich březích vylodí ozbrojené bojůvky — což se stále ještě děje.

Spojené státy, které v důsledku "kubánské krise" zazily nukleární konfrontaci se Sověty, vidí vztahy ke Kubě jinak. Washingtonu nejde také o platonická prohlášení o "návratu Castra do velké latinsko-americké rodiny" — i když se tyto počty respektují — nýbrž o věci velmi konkrétní, o náhradu za ze státního amerického majetku na Kubě, o vrácení výkupného, které letečtí piráti odnesli s sebou na Kubu, jde o politické vězně na Kubě, o sjednocování kubánských rodin, žijících doma a v zahraničí atakpodobně.

Ted' ovšem Washington patřil k těm silám, které doporučovaly zrušení kolektivní izolace Kubu. Tím se prý na jedné straně vrací do Organizace amerických států určitý prvek klidu a jednoty, i když to na straně druhé konkrétně neznamená mnoho — protože kolektivní izolace už ani dříve nefungovala. Také po hospodářské stránce se patrně nesplní očekávání obchodních kruhů, které v Kubě vidí potenciální trh. Upozorňuje se na to, že Havana má značně svázané ruce svým členstvím v Radě vzájemné hospodářské pomoci.

Pavel Berka

RUMUNSKO-USA

Poslanecká sněmovna ve Washingtonu schválila 355ti hlasy proti 41nomu obchodní smlouvu mezi Spojenými státy a Rumunskem, čímž je uvolněna cesta, aby americká vláda přiznala Rumunsku významnou doložku nejvyšších výhod a umožnila tak import rumunskému zboží do Ameriky za výhodných celních podmínek. Také senát schválil americko-rumunskou obchodní smlouvu. Usnesením poslanecké sněmovny se dostávají rumunsko-americké vztahy na zcela novou rovinu, i když se to ihned neprojeví v obchodní bilanci, která až doposud vyznívala příznivěji pro Spojené státy než pro Rumunsko. Vláda měla nicméně na obchodní smlouvě s Amerikou veliký zájem a byla ochotna za ni i politicky zaplatit tím, že svolila k liberálnějšímu rozhodování v emigračních záležitostech. Ovšem slib je jedna věc, skutečná praxe druhá věc — ale američtí zkonodárci si vyhradili právo za rok zrevidovat jak emigrační politiku rumunské vlády, tak vývoj hospodářských styků. Poslanec Charles Vanik z Ohio, který se za-

sazoval o uvolnění emigrační politiky Rumunska, mluvil patrně se souhlasem všech poslanců, když prohlásil: "Přítích jedenáct měsíců ukáže šířku a hloubku rostoucího přátelství mezi oběma zeměmi v lidských i obchodních pojmech." Mluvěci ministerstva zahraničí uvádějí, že Rumunsko si je vědomo podmínek, které na sebe smlouvou vzalo, a že je podle všech názraků pevně rozhodnuto jím dostát. Co se týče obchodních možností, naděje Rumunska, že by se obchod s Amerikou mohl v pěti letech ztrojnásobit, nejeví se realisticky, zejména ne po nedávných katastrofálních záplavách. Rozhovory o budoucím obchodu se tudíž teď spíš točí kolem plánu bukurešťské vlády nakupovat v Americe a přivážet do Rumunska ložární zařízení. Toho času jediný americko-rumunský závod, který je v chodu, vyrábí poměrně jednoduchá zařízení pro automatické počítače na strojích a podle návodu mateřského závodu v Minneapolis. Rumunsko nabídlo americké vládě spolupráci při hospodářském zvelebování nevyvinutých zemí: Američané budou těmto zemím poskytovat potřebnou technickou a finanční pomoc, Rumunsko bude pomáhat, aby země americkou pomoc přijaly. Velmi cennou průvodní stránkou americko-rumunské obchodní smlouvy je skutečnost, že bukurešťská vláda má nyní možnost se ucházet o úvěr u banky pro vývoz a dovoz a tímto úvěrem financovat nákupy ve Spojených státech, přičemž americké firmy, které budou v Rumunsku investovat, mají možnost žádat americkou vládu o zajištění svého úvěru. Rumunsko je třetí komunistickou zemí, které Spojené státy poskytují doložku nejvyšších výhod. První dostala tuto cennou doložku Jugoslávie, která neklade překážky cestám do zahraničí. Druhou je Polsko. Rumunsko je v určitém smyslu zkušebním kamenem nové praxe, na níž se v prosinci usnesl americký kongres, že se totiž doložka nejvyšších výhod nesmí poskytnout žádné komunistické zemi, která nesvolí ke svobodné emigrační politice.

NORSKÉ OBAVY

Západoněmecký deník Frankfurter Allgemeine Zeitung přinesl článek o norských obavách z rostoucí vojenské síly Sovětského svazu, který koncentruje na severu Evropy stále nové divise. Norský ministr obrany Fostervoll by si přál, aby po skončení vídeňských rozhovorů o oboustranném a vyváženém snižování počtů vojenských jednotek ve střední Evropě, byla zahájena podobná jednání o Evropě severní. Videňská

rokování přecházejí sice už delší dobu na místě, předpokládá se však, že se po podepsání helsinské deklarace dají znovu do pohybu. Britský ministr zahraničí Callaghan za nedávné návštěvy v Budapešti vyslovil naději, že by pak mohly být úspěšně zakončeny už v příštím roce. Norsko není ani tak znepokojeno rostoucím počtem sovětských ponorek v ledových vodách Arktidy, jako koncentrací pozemních jednotek a odpovídajícího počtu dopravních lodí, převážejících pomocný personál. Síla sovětské flotily je tak obrovská, že zpochybňuje už nyní činnost norské obrany — řekl náměstek velitele námořních sil NATO v této oblasti, kontraadmirál Sturckmann. Při tom se norská vláda snaží ze všech sil vyvarovat akcí, které by Moskva mohla označit za provokaci. Norské jednotky například nesmějí uspořádat manévry v blízkosti společné sovětsko-norské hranice.

STŘEDNÍ VÝCHOD

Jordánsko a Sýrie dospěly k dohodě o založení společného vojenského velení v případě války s Izraelem. Dohoda vytváří nové vztahy mezi oběma zeměmi i na poli hospodářské a politické spolupráce. V jordánském hlavním městě Ammánu ji podepsali ministrští předsedové obou zemí Ajjúbi a Rifai. Podobnou dohodu uzavřela Sýrie s Egyptem a hodlá uzavřít i s Hnutím za osvobození Palestiny. Poslední pře-

NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ

kážku, kterou je nutno na cestě obklíčení Izraele odstranit, je dlouhodobá roztržka mezi Jordánskem a palestinskými partyzány, kteří byli na podzim 1970 po krvavých srážkách s jordánskou královskou armádou vyhnáni ze země. Jejich dnešním protektorem je básistický režim v Damašku. V případě nového válečného konfliktu by král Husajn nemohl stát stranou jako za jomkipurské války roku 1973. Izrael by se musel bránit na nově vzniklé frontě podél řeky Jordánu. Toho si je vědom také americký kongres, který svým postojem zmařil možnost dodávek 14 baterií moderních raket typu země-vzduch Ammánu. Jordánsko ve Spojených státech objednalo zbraní v celkové hodnotě 350 milionů dolarů a král Husajn prohlásil, že rakety potřebuje a v případě amerického odmítnutí nakoupí jinde. Na podobné nebezpečí upozornil americký velvyslanec v Saúdské Arábii James Akins když řekl, že Jordánsko může koupit prostřednictvím třetího státu buď ve Francii nebo ve Velké Británii.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplácíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a přispíjeme také čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation* ve Washingtoně

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10017

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.

Century Shopping Plaza, Yonkers New York 10461

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

Návštěvou v hostinci

Jan Beneš

Byly čtyři hodiny odpoledne, a normalisace tehdy ještě nepokročila tak daleko, aby se nesmělo učit ani nepovinné náboženství a pan děkan přecházel barokní náměstíčko, aby to vyučování poskytl; v tutéž chvíli vstoupili do hostince dva krojovaní cizinci v čepicích s nehtem. Byli přepásáni lesklými řemeny, měli zbraně a před bábu Kleinertku, přehlízející lokál zpoza výčepního pultu, postavili plechový dvacetilitrový barel od nafty natřený krycí zelenou barvou v odstínu malinového listí.

"Pyvó," pravil ten z nich, který se zdá být podle zdoření na kroji nadcizincem.

Zitichlí návštěvníci výčepu je pozorovali, jakoby chtěli zkoumat pravost jejich existence a bába Kleinertka, připomínající onu starší dámu z pohádky, ve které zabloudí Jeníček a Mařenka lesem až k Perníkové chaloupce, kde starší dáma uřazuje, bába Kleinertka uchopila dva naplněné pulitry s pěnou a odešla s nimi mlčky kolem pultu mezi stoly.

Cizinci se rozpačitě porozhlédli. Viděli odpočívajícího dlužníka Cihelku, který se obžerstvoval buřty s cibulí před odchodem na melouch, invalidu Šplíchal, tři důchodce sedící nehnutě s kartami v rukou, dva mladíky a jednu dívku v jugoslávských silonových bundách a sešlou a opuštěnou blondýnu v balonáku pijící kávu, pokud se dá věřit plakátku na stěně, pak sedmigramovou. V tichu, které s příchodem krojovaných cizinců v hostinci zavládlo, bylo slyšet hrčení motoru vozidla, jež je přivezlo a očekávalo venku. Pak vešla dovnitř malá holčička s copánky, na jejichž koncích se skvěly dvě červené berušky. Uviděla u pultu stát oba cizince a neodvázila se pokročit až k nim. Zírala na ně, ztichle jako všichni v hostinci, jenže velikýma dětskýma očima, jejichž barva se v šeru výčepu ztrácela, stávala nezřetelnou. Jen velké černé panenky ji zářily. Aluminiovou bandičku s drátěným ouškem schovala za záda.

Zírala holčička, zíral melouchový údržbář Cihelka, jinak dlužník, zírali mladíci. Zírali i cizinci. Jediná sešlá blondýna měla sklopené oči a jediná bába Kleinertka vyvíjela nějakou činnost. Vyšla se s prázdnými sklenicemi, posbíranými na stolech, zpátky k pultu; cestou vzala od holčičky bandičku a sloupeček odpočítaných drobných.

"Desítka?" zeptala se, a holčička sipavě vydechla:

"... sům ano paní Kleinertková."

Bába položila rutinované dlaň na pípu, natočila dva

pulitry a čekala až na nich spadne pěna, aby dala holčičce do bandičky správnou míru.

Ale pořád se nic nedělo, bylo ticho, jen blondýna cinkla lžičkou ve své kávě, údajně sedmigramové, ale jen jednou a náhodou a jistě se za to vyrušení styděla.

Tehdy to nevydržel nadcizinec, poklepal klouby pravice na barel, vystrčený na pult, až do zadunělo a opakoval: "Pyvó, my pro pyvó."

"E," pravila bába aniž zvedla své krhavé oko. "Mám tu hosti."

Lze však pozorovat, že poklepání na barel probudilo návštěvníky Pohostinství ze ztrnulosti a ustrnutí. Ale diskuse nepokračovala tam, kde ji přerušil příchod cizinců.

Bába přelívá pivo ze sklenic do bandičky, nadcizinec se usměje a otočí tvář do sálu. Je to bezelstný úsměv mladých cizinců majících chuť na pivo. Úsměv mladých cizinců, kteří, ač beze lstí, oblékají nepochopitelné kroje a uctívají nepochopitelné bůžky, šamany a penáty. Cizinec neví co s rukama, a tak si jednu zastrčí do kapsy a druhou šmátrá a bloudí po opasku, po lesklém opasku kde se v lesklém pouzdře skrývá pistole.

Venku hrčí motor terenního vozidla natřeného stejnou barvou odstínu malinového listí, jako barel přidržovaný cizincem na pultě, a kolem automobilu jsou další krojovaní cizinci, nahlížející zvědavě okny do hostince, a svírající samopaly právě takové, jako má ten druhý z cizinců uvnitř. Ten co nemá pistoli.

Holčička dostane svou bandičku naplněnou a odchází. Tichounce pozdraví, cůpky s beruškou se ji tetelí za hlavíčkou a invalida Šplíchal položí karty licem na stůl, protože jsou tady právě na práci věci důležitější než je mariáš, pokud už může být na světě vůbec co více důležité než mariáš.

Šplíchal položí karty na stůl. Protože za jedné velké války vedené za veliké (a odvčké) ideály lidstva vyměnil, byl nedobrovolně, nohu za cosi medailí na lesklých stužkách, prošel díky té válce také mnoho zemí a naučil se i jazyku cizinců.

Použije té znalosti právě teď, protože vztáhne berli a promluví:

"To u vás se leze do hospody se zbraní?"

Nadcizinec zarazí, když slyší svůj rodný jazyk z úst starého, hospodsky zažloutlého a vrásčitého muže, který naň navíc ještě ukazuje berlou a odpoví:

"Vy bratři, my bratři, vy pyvó, my pyvó."

Bába Kleinertka šmátlá a štrachá se ve svých prošla-

paných bačkorách s dalšími plnými sklenicemi k řemeslníkům, kteří zapíjejí šichtu a připravují se na melouchy, sešlá blondýna má dosud sklopené oči ke kávě, údajně sedmigramové, a nespěle v ní vrtí lžičkou, opatrně, aby se nedotkla stěny šálku, a tváří se jakoby přemýšlela o svém jistě neradostném osudu. A návštěvníci hostince nadcizinci odpoví, a třebaš je to sbor nescvičený, je jim rozumět: "S bouchačkou, bratře, do hospody nelez!"

Nadcizinec se rozhlédne a váží situaci, sklání se ke svému druhu, udílí mu jakési pokyny, či se s ním radí, možná vydává rozkaz, rozhlédne se, potom rozeptne lesklé pouzdro s pistolí na lesklém opasku a výjeze zbraň ven.

Dlužníci uchopili své naplněné pulitry do rozevřených dlaní, jakoby je měli chuť vrhnout, hledí na jeho ruku, — ale když nadcizinec pistoli podá tomu druhému, který pak odejde, jen se zhluboka napíjí a lokál zašumí ulehčením, dokonce se na okamžik i hospodsky rozsumí, jako před tím než cizinci vstoupili.

Nadcizinec si sejme čepici s hlavy, odhalí podivně okudlanou leb, strčí prsty do prázdného pouzdra a rozloží se jako manekýna, aby všichni v místnosti viděli, že je prázdné.

"Není, není," vykřikne radostně a poklepe znovu na barel. Vytáhne z kapsy bankovku a ukáže jí kolem, podobně jako prve prázdné pouzdro na opasku. "Peníze, pyvó." Pak bankovku nastrčí bábě Kleinertce, jež se šourá znovu kolem, tentokrát nese dvacítku cigaret pro mladíky a dívku v jugoslávských silonových bundách. Sešmat'hané bačkory klepou opatky o naolejovaná prkna zasviněná podlahy a bába cizincovu ruku s bankovkou odsune stranou:

"E, mám tu hosti."

Druhý cizinec se mezitím vrátil. Bez samopalu, ale zato s papírovou rolí. Podá její okraj nadcizinci, sám pak vstří do role ukazováčky a ustupuje podle pultu stranou, takže roli roztočí jako malé filmové plátno. Je to plakát. Politický plakát. Ruka s praporem na rukávě tiskne jinou ruku s jinými pěti prapory na rukávě, a v jejich stisku se svíjí odporný černý a podle zubů zjevně jedovatý had. Odporný černý had je v tom stisku nemilosrdně přiskřípnutý. Na jeho slizském těle jsou runovitě znaky, označení dvojitého blešku a symboly volně směnitelných měn. Očka hadova planou nenávistí bezmocného vzteku. Stisk je tak silný, že mu ani nedovolí zatnout jedové zuby do některé z praporek na rukávěch opatře-

ných rukou. Ale ruce nepovolí.

Tu invalida Šplíchal, mezi jehož medaillemi je i cosi těch ze země cizinců, vstane a kráčí na protěže k pultu.

"Ty dělník, já dělník. Ty pyvó, já pyvó," praví mu nadcizinec, poklepe opět na barel, zatřepe ručičkou s bankovkou a dodá: "Peníze má."

Invalida dojde až těsně k němu, prohlédne si plakát pečlivě zblízka a pokývá nad ním hlavou, jež se už po řadu let zabývá jen problémy mariáše, kterým si invalida Šplíchal zvyšuje životní úroveň, pak sebere z hlavy cizince, jež svírá plakát čepici s nehtem, lehce, bez násilí, prohlédne si ji pečlivě, a naráží mu ji zpět na hlavu jenže nehtem do týla a až na uši.

Cizinec drží plakát a strpí to. Invalida, aniž se tentokrát namáhal s překladem, dlouho, předlouho už tím jazykem cizinců nemluvil a mnoho, přemnoho zapomněl, aniž se tedy namáhá s překladem, poklepe důvěrně cizinci na rameno, a zatím co se hospoda řehtá, praví:

"Tak vidíš bratře, a teď je z tebe úplnej šašek."

Prýmkovaného cizince bezhle se ševlí. Zdá se, že pátrá v paměti, že hledá čeho by se zachytil, a konečně to nalézá:

"Šašek, šašek, šašek, —", po tváři se mu rozleje široký úsměv. "Rozumím, Hašek, Hašek, náš kamarád Švejk!" Ted' zabouří hostinec dvojnásobně, ale invalida Šplíchal jen trpně mávne rukou, ačkoliv teď se směje už i sešlá blondýna, takže její osud možná nebude tak docela neradostný, jak se nám zprvu zdálo, dokonce se nezdá ani tak sešlá, když se směje a její káva bude vskutku a určitě sedmigramová, jen trpně mávne rukou, opře se bokem o pult, aby mohl stát i bez berle a přitáhne barel k sobě.

Otevře uzávěr a čichne, — zdá se, že nemůže uvěřit, čichne znovu a pak zavrtí hlavou, tentokrát v hlubokém

údivu, a pokyne bábě Kleinertce, jež vzhlíží krhavým okem do sálu:

"Dyt' jim to smrdí od nafty. Nalejte jim to bábo, at' se zeserou!"

Uhodí do barelu plochou dlaní, když ho postaví nazpět, přitáhne si berlu hlouběji pod rameno a nedbaje nadcizincova brebentění odkulhává zpět ke svým odloženým kartám. Bába Kleinertka, aniž hne brvou, položí rutinované dlaň na pípu a otevře ji do nastaveného měřicího pulitru.

"Bratři, Švejk, Hašek, pyvó," jásá nadcizinec a nespěchá, aby si srovnal čepici, ačkoli už pustil okraj plakátu a ten se bleskově stočil zpět do role. Tuší, že s obrácenou čepicí působí na přítomné sympaticky a přeje si v tomto pocitu setrvat.

Bába krhavým okem stařeny sleduje prýstlici pivo, a pan děkan pomalu přechází od školy směrem ke kostelu, protože se blíží čas večerní pobožnosti, a normalisace ještě zatím nepokročila tak daleko, aby se nesmělo učit ani nepovinné náboženství.

Od hostince se škobrtavě rozejel přes náměstí k výpaďovce zelený terenní automobil v barvě malinového listí. Stará Cihelková, jež kráčela pro muže do hospody, si směrem k němu odplivla a zahrozila mu pěstí.

"Potvory."

Pan děkan vešel do chrámu, vážně se pokřičoval a pokynul připravnému kostelníkovi, aby začal zvonit.

(1970)

Smysl pro humor

Na zasedání zvláštního výboru pro Chartu Organizace Spojených Národů objasnila sovětská vláda své stanovisko k návrhům některých států na změny v Chartě OSN. Tvrdí, že SSSR jako jeden ze zakládajících členů OSN a stálý člen Rady bezpečnosti hájí a bude hájit vysoké cíle a zásady Charty OSN, usiluje a bude usilovat o jejich uplatnění.

GOLDENE STADT

Konečně také v Düsseldorfu

náš restaurant

s českými a mezinárodními

specialitami

PIVO 12° PLZEŇ • BUDVAR ZE SUDU

Srdčně Vás přivítá známý pražský gastronom Vilém Bláha. • Jídla chut'ově upravuje mistr kuchař V. Matějka

GOLDENE STADT,

Böhmisches Restaurant, D-4 Düsseldorf,

Mintropstr. 5 • tel. 37 93 96

Cca. 2. min. od Hlavního nádraží

SPORT Sportovní všehochut'

V přípravných utkáních před zahájením nové sezóny dosáhli prvoligová mužstva fotbalistů těchto výsledků: Grazer AK (Rakousko)-Škoda Plzeň 1:1, FC Mulhouse (Francie)-Slovan Bratislava 0:4, Standard Lutych (Belgie)-Slovan 1:1, FC Lens (Francie)-Dukla Praha 2:2, Sklounion Teplice-Sachsenring Cvikov (Vých. Německo) 5:0, Dněpr Dněpropetrovsk-VSS Košice 2:3, Ipswich Town (Anglie)-Spartak Trnava 2:1, hrálo se v Holandsku.

V těchto dnech jednají představitelé hokejového klubu Winnipeg Jets z americko-kanadské profesionální ligy WHA v Praze o uskutečnění dvou mezinárodních utkání s reprezentačním mužstvem ČSSR. Zápasy by se uskutečnily 26. a 28. září 1975 v Praze.

—pza—

• Na tenis. mistrovství Československa v Bratislavě došlo k překvapení. Kdoš prohrál nečekaně se Ševčíkem 3:7, 1:2 skreč. Také Navrátilová ztroskotala. Prohrála v semifinále s nadějnou Marčíkovou 6:0, 4:6, 5:7. Mistry se stali: Pála (opět po 5 letech), Marčíková, Marčíková-Bendlová, Hutka-Navrátilová, Pála-Zedník.

• Ve Vichy vyhrálo "skoro již nadičené" mladé mužstvo Československa Galeův pohár. Finále: Československo-Spanělsko 3:2. I přes poněkud úspěch se nabíží otázka: končí talent čs. hráčů právě v Galeovu poháru?

• L. Daněk, nestor diskářů, hodil diskem 66,36 m. Je to letošní 4. nejlepší výkon v Evropě. Daněk stále ještě "umí".

• Tony Trabert byl jmenován kapitánem mužstva USA pro Davisův pohár.

• Jediná Zbrojovka Brno dostane za vítězství ve skupině 3. v turnaji Intertoto 10.000 šfr. Ostatní čs. mužstva skončila na 2. resp. 3. místech.

• Světový rekordman Stones skočil na atletickém mítingu v Oslo 229 cm.

• V interkontinentálním basketbalovém poháru zvířelo v Bělehradě mužstvo Jugoslávie nad USA 82:79.

• "Klokani" vyhráli svůj naro-

zeninový turnaj. Na 2. místě skončila Slávie, třetí byli fotbalisté Torpeda Moskva.

• Fotbalisté Górniku Zabrze Gorgoň, Szarnach a Lazurówiez byli disciplinárně potrestáni za nevhodné chování v pařížském mezinárodním rychlíku. Gorgoň je vyloučen z reprezentace a pát roku nesmí hrát ani za svůj klub.

• MS v plavání vyhráli podle bodovací tabule s převahou plavci USA. Pořadí: USA 328 b., NDR 264, Kanada 110, NSR 107, SSSR 99 bod. Československo se umístilo na 19. místě s 1 bodem, který "vyplavala" Fleissnerová.

• Po 10. závodě Světového poháru v silniční cyklistice převzalo vedení Polsko s 20 body, před Československem s 19 a Švédskem 18. Obhájce poháru SSSR je na 4. místě.

• Čs. tenisté do 17 let vyhráli v Le Touquetu Beckerův pohár, když ve finále porazili Itálii 3:2.

• V předolympijské generálce vodáků v Bělehradě uspěla jen jedna čs. loď. Dvojice Sach-Čivrtěčka byla druhá v debikanoi na 500 m. V celkové kvalifikační skvělosti Československo společně s NSR na 9.-10. místě.

• Tréner fotbalového národ. mužstva Rakouska Leopold Štrasný zůstane nadále ve funkci. Prezident ÖFB Heinz Giesl prohlásil: pokud Štrasný žije, zůstane s tím týmem!

• Marianne Adamová z NDR překonala svět. rekord Heleny Fibingerové ve vlnu kouli výkonem 21,60 m. Dosavadní svět rekord: 21,57 m.

VLADIMÍR ŠETINA

Drobné zprávy

• Nejbezpečnějším národem světa jsou Skotové. K tomuto ponurému závěru došli skotští zubaři na základě skutečnosti, že 44% všech obyvatel Skotska nad 16 let nemají ani jeden vlastní zub a pouze 2% mají všechny zuby zdravé.

• Neobyčejně zachovalé tělo muže, který byl pochován v r. 167 př. n. l., objevili čínští archeologové ve městě Tin An-čeng v prov. Chu-pej. Tělo bylo pohřbeno ve třech rakvích a uchovalo se v téměř původním stavu-pokožka zůstala pružná a také klouby na rukou a nohou si zachovaly ohebnost. Tělo přečkalo staletí v hloubce deseti metrů díky blíže neurčené takutině, která zaplňovala vnitřní schránku trojdílné rakve. Téměř čtyři pětiny lebeční dutiny zaplňuje mozková hmota.

• V městě Grenoble v Francii je sanatorium, které rozesílá propagační letáky a prospekty. V nich se uvádí mj. toto: V lese kolem našeho sanatoria naleznete opravdu samotu. V tisících sem proudí lidé z celého světa, potřebují klid, aby byli konečně sami.

Velká všekrajanská demonstrace proti okupaci Československa

Přijďte všichni Češi a Slováci z New Yorku, Long Island, New Jersey a okolí v pátek, dne 22. srpna 1975 v 6 hod. večer. Autokolona vyjede od Sokolovny na 71. ulici na Manhattanu!

Dnes, kdy se osamostatňují kdejaké malé státečky v Africe, je Československo a řada jiných národů ve střední Evropě okupováno a násilím porobeno sovětskou armádou. Naše národy za dvacet let první republiky vybudovaly vzorný demokratický a svobodný stát pod vedením presidenta Masaryka a po odchodu Němců chtěli jenom pokračovat. Dnes mohlo být malé Československo jedním z nejpokrokovějších a hospodářsky nejvyspělejších států v Evropě — ne být komunismu. — Jaký smysl má podepsat v Helsinkách smlouvu o bezpečnosti Evropy, když stejný dokument — Všeobecná deklarace lidských práv, podepsaný před pětadvaceti lety není sověty dodržován? Jediné, co ohrožuje bezpečnost světa

je barbarský komunismus, který si nikde lidé nezvolili dobrovolně. Přijďte všichni, dejte najevo, že Čechoslováci se nikdy nesmíří s dnešním stavem a že chtějí vidět své národy svobodné a samostatné!

Stanovisko Willy Brandta

Bývalý bonnský kancléř, předseda západoněmeckých sociálních demokratů Willy Brandt se v interview pro americkou televizní stanici CBS vyslovil pro další pobyt amerických vojsk v západní Evropě. Řekl, že jsou sice "vyhlídky na lepší spolupráci" západoevropských zemí ve vojenské oblasti, ale "neexistuje žádná alternativa k americké odstrašovací síle". Americké neúspěchy v jihovýchodní Asii by se, jak Brandt řekl, neměly v Evropě považovat za znamení americké slabosti. Nyní je tím více důvodů k "silnému, dobrému a konstruktivnímu partnerství mezi USA a Západní Evropou."

O Hitlerově síle...

(Pokrač. ze str. 3.)

Program, s nímž Hitler tak dlouho měl úspěchy, byl prostý, jednoduchý, možno říci primitivní: vůle, vůle, vůle; neustoupit ani o krok; bojovat do posledního muže; ať jakýkoli podník začneme, vydržet. Když toto zklamalo, nic jiného už ho nenapadlo.

Konec byl na nejprimitivnější, už jen blábolivě úrovni. Když už všude byl poražen, zbyla mu myšlenka: vůle, vůle, vůle, porazím Rusy před Berlínem nebo uvnitř Berlína. Když už vše jiné ztratil, zbyla mu stará slova. Nebyl schopen vzdát se zvyku poroučet armádám, když už neexistovaly a lidem, když už přestali poslouchat. Jeho vůle byla zbavena nástrojů, ale ignoroval to. Byl zahnán do hlubokého bunkru pod svým kancléřstvím, a svými monology stal se konečně postřachem i svých věrných sekretářek. Mluvil s nimi o vy-

sokých pensích, jež po válce dostanou němečtí důstojníci. A napsal testament, žalostný dokument uzavřený, zkamenné mysli. Věděl, že musí zemřít, a ještě sesazoval a jmenoval ministry. Byl vyhnán z Ruska a Polska, ale psal: "Cíl dále musí být dobyt území na Východě pro německý lid." Neuvěřitelná to závěť. Dobře věděl, kdo zosnoval válku, ale ještě opakoval, že židé ji zosnovali. Jako gramofonová deska — která se zachytila v rýze, stále opakoval táž, už nic neznamenající slova.

Nebyl by prozíravější svět mohl chytit tohoto primitiva za rohy?

PODPORUJTE
ČESKOU
NÁRODNÍ
ŠKOLU

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.
Přikládám šek (money order) na dolarů.
Jméno
Adresa
Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.
Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

BLAHOPŘÁNÍ DO MIAMI

V červnu 1975 dožil se známý sokolský pracovník, dlouholetý cvičitel a závodník br. Antonín Hron v Miami na Floridě, svých 81. narozenin. Sokol Miami, Fla., jehož je br. Hron zakládajícím členem, oslavil toto jeho životní výročí za velké účasti bratří a sester a přátel sokolské myšlenky.

Bratr Antonín Hron se narodil 2. června 1894 v Čáslavi v Čechách. Od svého mládí byl věrným Sokolem. Před 62 roky — v roce 1913 přijel do Spojených států. Jako člen družstva Americké obce sokolské zúčastnil se VII. a VIII. všesokolského sletu v Praze 1920 a 1926. V Sokole New York byl po řadu let cvičitelem žen, po několik roků náčelníkem, místostarostou a po dlouhou dobu byl členem cvičitelského sboru Sokolské župy východní.

INDEX PRO VÁS VYDAL:

	DM:
Příběhy ze šuplat (autoři z domova)	14,20
Naděжда Mandelstamová: Konec naděje	14,—
Ota Filip: Nanebevstoupení Lojzka Lapálka ze Slezské Ostravy (4 díly, cena 1 svazku)	11,20
Z. a R. Medvěděv: Kdo žije?	9,90
Julius Firt: Osudy a politika	14,—
Pavel Tigrid: Politická emigrace v atomovém věku	11,50
Karel Michal: Rodný kraj	11,—
Nikolaj Terlecký: Pláž u San Medarda	13,50
Minka-Rybáková: Útek z rekreace	14,—
Vladimíra Čerepková: Ztráta tečí (poezie)	6,40
Josef Lederer: Sopka Islandská (poezie)	6,40
František Lisopad: Černý, bílý, neví (poezie)	6,40
Bohumil Štěpán: Vyndlezy (koláže)	10,40
Ivan Světlák: Dialektika moci	13,40
Arnošt Lustig: Ulice ztracených	13,10
Motázky z Ruzyně	6,40
Jiří Hochman: Kronika mýtočření v Čechách (il.)	13,40
A. Lidín: Trpaslík na houpačce	12,20
Jan Beneš: Až se se mnou vyprávíš budeš plakat	13,—
Ladislav Grosman: Nečista	11,20
Julius Firt: Knihy a osudy	14,63
Egon Hostovský: Osloboditel se vrací	12,20
Andrej Amalrik: Dožije se SSSR roku 1984?	8,40
Sborník: Systémové změny	10,65
A. Ostř: Československý problém (rozebráno)	16,65
Karel Kryl: Knížka (rozebráno)	8,40
Radoslav Selucký: Východ je Východ (rozebráno)	12,65
Ladislav Mňačko: Sdružení Muenchhausen (—)	11,65
Gabriel Laub: Největší proces dějin	11,40
Jiří Hochman: Jelení Brad (rozebráno)	12,40

INDEX, 5 Köln 41, Postfach 410311
Bundesrepublik Deutschland

Pražské impresy . . .

Hessenský rozhlas ve Frankfurtu zařadil v polovině července do vysílání pořad Dietra Schlesiaka nazvaný citátem z Kafky "Zesíleným světlem lze rozpustit svět." Ještě před pěti lety bylo všude v Praze vidět nápisy a protesty na domovních zdech, dnes jsou pečlivě vymazány, "Normalizace", jak se vše oficiálně nazývá se podařilo! Skutečně? V dechu města, v oblékáních lidí lze najít něco jiného. Nic není prostě znatelně truchlivosti. Praha je staré město, v kterém se vždy a mnohem více než kdekoli jinde střetávala smrt a moc. Moc je silnější smrti. Ale obě patří k sobě.

V Praze se jen pomyslně zastavil čas. Jedno z netknutých východních měst, kdy si matka měst střední Evropy . . . dočasná a v klidu skrytá naděje. Zastavené jaro, tanky nešetřně zastavené ráno. Nebyl bych se ani podivil, kdyby zde na starých pražských hradbách se náhle vynořil citát z filosofa naděje — Ernsta Blocha: Člověk žije ještě v prehistorii, všechno a každý stojí ještě před stvořením světa, toho pravého . . .

V Praze existuje vědecká společnost pro psychotroniku založená teprve roku 1973. Nejde o žádnou revoluční odbojovou organizaci, ale sdružení, které pracuje v rámci Akademie věd. S předsedou dr. Zdeňkem Rejdlákem jsem se setkal ve velké pražské kavárně. Asi pětaticetiletý, velmi aktivní člověk s univerzálními znalostmi mi řekl: Dnešní člověk trpí komplexem méněcennosti, které jsou způsobeny technikou a mocí. My chceme dokázat, že člověk je nejdokonalejší kybernetické zařízení . . . že má v sobě ještě neprobádané úseky a komunikuje s jinými lidmi kanály, které byly dosud neznámé. Lidé na sebe působí, aniž by si toho byli vlastně vědomi, etické otázky jsou přitom velmi důležité. Největší událostí pro českého badatele byla první mezinárodní konference pro psychotroniku v červnu 1973 v Praze, na kterou přijelo 250 vědců z 19 zemí, mezi nimi i z SSSR a USA.

Jedno z nejzajímavějších setkání, které jsem měl v Praze bylo s inženýrem rádiové techniky, asi 65-letým Karlem Drbalem, navíc ještě pianistou. Umělec a konstruktér. Co nám ukazoval, může znít jako pohádka, ale jde jen o holou skutečnost. Drbal experimentuje s hmotou, na příkladu umělé pyramidy dokazuje, co věděli staří Egypťané: jeho Chronosova pyramida z kartonu slouží k zachycení a sbírání neznámé kosmické energie a její účinku. Drbal sám je úspěchem překvapen a zjevně potěšen, že něco takového existuje. O své práci mluví téměř něžně: Ano, používání

pyramid je mým vynálezem a že tyto malé věci skutečně fungují uznal i patentní úřad. Karel Drbal je na cestě řešit víc než zdánlivé elektromagnetické problémy. Dělá pokusy s rostlinami a dřevěnými polokoulemi, kde se patrně jedná již o neznámé síly. Říká: Zabývám se věcmi, které nejsou právě běžné, ale v rámci vědy, nikoliv mystiky, která je mi cizí. Vezměte si např. dnešní mravenčí klece, které se nazývají byty a stále se staví. Pro sensiblního člověka jsou přímou škodlivou a shromažďují v sobě veškerou negativní energii. Nejdělnější formou je barokní, kulatá, nikoliv gotická stavba.

V laboratoři vidíme film — který vzbudil pozornost již v roce 1968. Je na něm vidět řadu krásných objektů upomínajících na moderní plastiky. Jejich vynálezce Robert Pavlita je nazývá "psychotronické generátory." Všechny jsou nabitý onou zvláštní silou, která účinkuje při telepatii a jasnovidectví. Když jsou jí např. ozářeny pelargonie rostou mnohem rychleji, hojivě účinky mají za následek údajně vyčištění odpadních vod textilkou do 12 hodin tak důkladně, že se dá voda pít. Ale mohou vznikat i škodlivé jevy. Pavlitova dcera si v dětství hrála s přístrojem a utrpěla ochrnutí na ruce. Jsme přesvědčeni, že u každé pokusné osoby nebo u generátoru nabitého psychotronickou energií se jedná o tzv. "hmotné vlny" nebo "informační pole," která vyznačují každá živoucí hmota a zanechává v každém prostoru. Jsou neviditelnými a nelze je zachytit pěti normálními smysly, neboť změny se odehrávají v molekulárním a atomovém prostředí. Ale hon na čarodějnice, na lidi, zabývajících se zakázanými myšlenkami neodpovídajícími vulgárnímu pojetí funkcionářské filosofie už začal. V Praze je ještě klid, ale v SSSR byl např. parapsycholog dr. Eduard Naumov internován v pracovním táboře. Ve východním Německu zahájily stranické noviny "Neues Deutschland" boj proti "obskurantismu a mysticismu." Přesto, že sám Marx pravoval před představou pravého člověka s pohnutými pěti smysly. Zde — v Praze vládli vždy cizinci a Češi byli mučedníky. Co je to jen za podivnou říšskou hru moci a ztracenosti, čísla roků — zde nemohla být nikdy přítomna skutečnost. Do r. 1918 byla země e. k. monarchií, 1918-1932 přišla první samostatnost 1933 vpád Hitlera — 1945 — stalinismus, 1968 — Pražské jaro, Osmička, stálá osmička nekonečnosti, jež nepřišla na tah.

Musím se přiznat, ien v mála okamžicích přišla realita Prahy do souzvuku s mou

vnitřní Prahou, kterou znám už tak dlouho. Ne, nebyl jsem zklaman, z toho, že jsem na ulici nepotkal Kafku nebo Golema, ale že mně více nupoutala známá a silná atmosféra Karlova mostu, pohledu na Vltavu či na svato-vítský chrám. Utíkal jsem pryč, do vnějšího světa s jeho hlučným pohybem, starými vrzajícími tramvajemi, sblíženými a přeplněnou dopravou. Byl jsem unaven, jako vždy v cizím městě. A k tomu přišel můj starý východní syndrom: strach. Strach a banalita patřili zde pozoruhodně spolu, strach, který neumožňuje skutečnou svobodu. Tragikou — historicky tragické je, že se vše děje v politickém systému, který si dal na prapor přesný opak. Banalita — moc chladna a odcizení má v autoritativním městě zvláštní svatozář — nesmyslnost.

V Brně narozený žurnalista Fritz Beer, který navštívil Prahu po desetiletích v roce 1968 napsal: "V těchto týdnech neexistuje odcizení. Mladá dívka to řekla otevřeněji: Náhle existuje mezi námi láska, nehádáme se a nezárlíme. Jeden chlapec mi říká, pojď, půjdeme na Hrad, ať tam vidí, že na nás mohou spoolehnot. Mladé páry posílají z nedělního výletu pohlednice Dubčekovi: "Vydržte, jsme s vámi!" Návštěva — neskutečnost? Podobný pocit štěstí najde každý ve svém dětství. V Praze 1968 několik měsíců, v Rusku několik let po revoluci neexistovaly bariéry mezi mocí a člověkem, tvořivá schopnost byla využita a neuvěřitelně se rozvíjela. V Praze byl čas příliš krátký.

V jedné pražské galerii jsme si koupili obrazovou publikaci o Praze. Náhle nás německy oslovila prodávčka. Dozvěděli jsme se, že je socioložka, která ztratila místo po sovětské okupaci, tak jako mnoho ostatních. Mluvili jsme také o Itálii a pak přišla její prosba: Můj syn dokončil studia, ale nesmí pracovat ve svém oboru a dostal zaměstnání jako technický kreslíč. Nyní jede na Západ a chce tam zůstat, mám strach, zda se všechno podaří. Máme známé v Itálii, mohli byste něco vyřídit? Dvě ženy jdou kolem a ona říká, vidíte, pozorují nás, jsou od bezpečnosti, pojďte raději pryč. Při cestě domů, když opouštíme Prahu — město věží, vidíme ještě jednou prázdný podstavec všesvatého — Stalinova pomníku. Jenom ideologové, byrokraté a vojáci vědí přesně, co je skutečnost. Zesíleným světlem lze rozpustit svět. Před slabým se stane pevným. A před nejslabším dostane pěti . . .

Pravda nezná hranic! Zato hranice až příliš dobře.

Srpnový pohled . . .

(Pokrač. ze str. 1.)

pro emigranta, po překonání prvých potíží kvalitativním vzestupem, začleněním se do moderní společnosti, ožvováním si jazyka, rozšířením znalostí o nesčíslnou řadu doma zakázaných věcí, poznáním světa. Kvalitou je dokonce i poznání věcí nedokonalých, negativních a naivních — díky konfrontaci s rodným prostředím.

Žije-li člověk v komunistickém světě a nepostihla-li jej bezprostředně státní byrokracie např. v podobě nespravedlivého zatčení a uvěznění, může si na systém zvyknout tak, že v něm celkem obstojně vegetuje. Konečně, většina je na tom stejně a to činí člověka lhostejnějším. Ale člověk by neměl být hrdý na režim, kde se vše děje ve jménu cizáckého systému, který — jak připomenul nevěřícím Solženicyn ve Washingtonu, první ve světových dějinách zřídil koncentrační tábory (původně dokonce i s tímto označením), který sice ještě neměl plynové komory, ale zato staré lodě, na kterých masově topil režimu nepohodlnou opozici (a neváhal to zopakovat na tisících polských důstojnících za války, které nestál po-vražditi v Katyni), systém smrti šesti miliónů lidí hladem v mírových dobách na Ukrajině — obunici Evropy a dalších nespočetných miliónů v pracovních táborech, systém pomáhající na svět dalšímu totalitárnímu režimu v Číně. Systém, který vrhl Československo o mnoho let nazpět, do světa nesplněných slibů, přizemní funkcionářské zlovůle a hlavně nikdy nekončícího strachu.

Solženicyn právem ukázal slabost světa západních demokracií, když jej charakterizuje slovy: dej nám možnost jezdit v našich záračních autech po našich vynikajících dálnicích, dej nám možnost nadále hrát tenis a golf, nech nám naše dobře namáchané koktejly.

V dnešní podivné době, která přiběhla takřka přes noc,

se hroutí emigrantovy představy o návratu domů, do svobodné vlasti, kde bude možné dát k dispozici své nemalé zkušenosti z let úspěchů i porážek v cizině. Ve světě Vietnamů, Portugal-ska, Indie, silicích sovětského vlivu na všech mořích světa, obrovské špionáže, licoměrných smluv, ovlivňování arabských zemí a základů v Africe — ve stále se zužujících prostoru pro volné dýchání a k hledání lepších i dokonalejších systémů, nezbyvá pro emigranta naprosto žádné místo. Kdo zaručí, že nepřijde jednou — zítra, pozitivní svět, kde nebude politická emigrace, ale jen proto, že už nebude kam utíkat? Nadějí a hodnotou se stává každý jedinec, který něco proti tomu dělá, byť zdánlivě nepatrně. Stává se zárukou nejenom pro emigraci, ale pro každého člověka, který si chce uchovat základní smysl svého příchodu na svět — práva na určení vlastního života.

—ho—

HELSINKY . . .

(Pokrač. ze str. 1.)

V témže listu na jiném místě psal pak známý britský expert pro vojenské otázky, lord Chalfont o dlouhodobých sovětských strategických a taktických plánech v západní Evropě, přičemž se dovo-lával i informací, které svého času Západu poskytl bývalý československý generál Šejna. Chalfont připomenul, že Šejna byl po dlouhou dobu hlavním stranicko-politickým funkcionářem pražského ministerstva obrany a pravidelným účastníkem strategických konferencí Varšavského paktu, kde se jednalo o politické strategické plány až na období příštích dvaceti let. Hlavní linií prý bylo i nadále plánované oslabení západní Evropy a izolace Spojených států.

Karel Jezdinský

ZAJÍMAVOSTI . . .

• Až do dnešní doby nebylo žádných pochyb o monopolní úloze zelených rostlin při tzv. redukci kyslíku v zemské atmosféře. Výpočty vědců však nyní ukázaly, že potřeba kyslíku, zvláště v zemích s rozvinutým průmyslem, převyšuje množství kyslíku, vylučovaného rostlinami. Tim se ovšem úloha kyslíku ve vzduchu nijak nezmenšuje. Američtí badatelé, opírající se o spektrografická pozorování z kosmické lodi "Apollo 16", dospěli k závěru, že Země má ještě další zdroj kyslíku a to vodní páry, které se v horních vrstvách atmosféry, pod účinkem ultrafialového slunečního záření, rozkládají na kyslík a vodík. Nevylučují, že tímto způsobem se kyslíku vylučuje více, než ho produkují všechny zemské rostliny.

• Mnohé organické odpady jsou velmi výživné a plně vhodné jako krmivo pro hospodářská zvířata. Podmínkou ovšem je, aby takové odpady byly obohaceny minerálními solemi a vitamíny. V tomto směru byla v USA provedena řada pokusů na býčích herefordského plemene. Ukázala se, že jejich krmivo může sestávat až z 15% z dubových pilin.

Jednu za strýčka Leonida

Že se dá zneužívat morálních apélů — na to jistě nepřešli až komunističtí vládci. Což zase ovšem nic nemění na skutečnosti, že právě oni v tom našli mimořádné zařazení. Metoda zneužívání morálního apelu a vyhízení k zvláštnímu výkonu na počest někoho a něčeho je stará — a to jak v historii společnosti — tak v historii —

řeklo by se individuální, ve zkušenosti jednotlivce. Mnoho z nás bylo asi v nějaké formě svědkem toho, jak máma, nešťastná, že její nemluvně nechce jíst a odmítá špenát nebo krupici, kterou mu uvařila — se je snaží přemluvit nebo morálně donutit k dalším lžičkám — apely, že má sníst ještě aspoň jednu za tatínka, potom za

bratříčka, za sestřičku, za dědečka, za babičku a dokonce ještě i za strýčka Karla, tetičku Albinu anebo i za pejska Voříška.

Praktický efekt, pedagogický anebo jiný užitek této metody je jistě krajně sporný — ale přes všechny varovné výhrady hraji morální apely v pedagogice a při výchově dětí stále ještě určitou roli. Dorostlý, dospělý člověk je na ně ovšem, většinou právem, značně alergický. Komunističtí ideologové a vládci se tím nechtějí odradit. Svědčí o tom mimo jiné i způsob, jakým na pracujících vymáhají tak zvané dobrovolné pracovní závazky. Vozmeme si třeba jen letošní rok, který ještě zdaleka není u konce, kolik to bylo všelijakých příležitostí a důvodů k tomu vyhlašovat závazky.

Kolektivny pracujících se mimo jiné zavazovaly: na počest listopadového pléna, k 30. výročí osvobození republiky Rudou armádou, k výročí bojů o Duklu, k výročí pražského povstání, na počest výročí založení varšavské smlouvy, na počest svátku práce 1. máje, na počest volby Gustáva Husáka za prezidenta republiky, k výročí Slovenského národního povstání. A kdo poslouchá československý rozhlas ten ví, že už je zase v proudu nová vlna závazků. Tentokrát na uvítanou 15. sjezdu KSČ.

Pořád je důvod pracovat navíc, prokazovat takovým způsobem nějakou poctu, někoho či něco vítat anebo slavít.

A v novinách vycházejí články o tom, jak v cizině zlí kapitalisté soustavně tyjí z vykořisťování lidské práce . . .

Ohnivě oko - český granát

Kdykoliv se naše babičky a prababičky o svatebních darcích "vyfackovaly" do slavnostních černých hedvábných šatů, předsoboraly se šperky z pravých českých granátů.

Abyste bylo hned na začátku jasno. Ty tmavomodré kamínky jsou staré přibližně půl miliardy roků; na nějakém tom dnu nezáleží. Granát je na světě moc. Zdáme nejen pyropy, ale též červené až hnědé almandíny, bessonity, hnědé až oranžové spessartiny, zelené gossolary, androity, skořicově hnědé bessonity a další. Nejvhledovější jsou arci pyropy, české granáty. Žádný jiný nerost, ani rubín, nemá při dopadu světla tak krásné rudé záblesky, jako on. Tvrdí to odborníci a tvrdí to již znamenitý učenec a lékař Rudolfa II., Holanďan Andreas Boetius de Boot.

Náš "granatus Bohemicus" se nachází v libežnickém kraji pod Milešovkou, poblíž obcí Třebenice, Třebíř, Podsedice, Libčovice a Měruče.

V dopise české komory majitelů třebíčnického panství panu Jiřímu Ondřeškému z Ondřeje v roce 1605 se píše: Uročený pane náš milý, Jeho Milost císař, pan náš nejmilostivější povoliti ráčil, abyste granáty ty, kteréž na gruntech Vašich kopati a dobývati dáváte, komu se Vám dobře vidělo a zdálo prodávati mohli, však pokudž se kdy co velkého a obzvláštního mezi těmiž granáty najde a vyhlédá, abyste Jeho Milosti ukázati nepochybně . . .

Císař Rudolf II. měl ve své sbírce českých granátů velkou hromadu, oceněnou v tehdejší době na závratnou sumu 45000 tolarů. Za třicetileté války kómen zmizel. Kam, to nikdo neví. Největší granát v 18. stol. patřil saskému králi, který jej dal zasadit do řádu Svatého rovna. Vážil skoro 10 gramů.

V Třebenicích je muzeum českého granátu. Mezi exponáty jsou i šperky Ulriky von Levitzow. Kdo to byl? Když jí bylo 12 let, zamiloval se do ní v Mariánských lázních třiasedmdesátiletý J. W. Goethe a šperky jí prý věnoval. Když Ulrika 1899 zemřela, zanechala závět', která legendu o Goethově daru nepopíratelně vyvrací. Šperky zdědila po matce a odkázala je třebíčnickému panství.

Granát má vlastnosti, které nejsou dány žádnému drahokamu. Lze jej zasadit do zlata, stříbra či platiny, nebo jen do dřeva či kůže a vždycky bude působit s nevířivou elegancí. Je to vyložené kámen skupinový a večerní.

Při pravidelném denním nošení, při styku s mýdlem, masťou a prachem "oslepne" jeho jedinečně krásný tmavomodrý tón. Sám tedy o sobě tvrdí, že je drahokamem jen pro zvláštní příležitosti a to jej činí v našich očích nezapomenutelným. A jestliže pak říká, jak se jmenuje chemicky? Je to horčivato-hliníť ortokřemičitan, ve kterém vápník, dvojmocné železo a mangan zčásti zastupují hořčík a trojmocné železo, toto pak společně s chromem hliník. Vzorce: Mg (Ca, Fe, Mn) 3 Al (Cr, Fe) 2 (SiO 4) 2.

I když moderní věda vyrobila syntetický diamant a jiné vzácné drahokamy, český granát (pyrop, z řeckého pyr = oheň, ops = oko) zatím chemii odolává. CAE

Telegraficky ze světa

Po desetiletém vystoupeném nepřátelství dohodli se představitelé bílého a černého obyvatelstva v Rhodézii na společné schůzce o možnostech spolupráce. • V Oberammergau, slavném západoněmeckém městě Pašijových her (pořádají se tam už od roku 1633 a loni je shlédlo na půl milionu lidí z celého světa) budou napříště židé, kteří zavinili smrt Ježíše, zaměněni "lucifery". Má to zamezit kritikám, že hry jsou antisemitské. • Henry Kissinger řekl na tiskové konferenci, že na počátku loňského roku osobně žádal sovětské představitel, aby neuvěznili Alexandra Solženicyna. • Z Angoly, bývalé portugalské kolonie, kde zuří boje, přecháží běloši. Samotné Portugalsko má jich do konce října letecky odvézt na třista tisíc. • Princ Norodom Sihanouk, formálně hlava Kambodže, který podporoval boj komunistů ve své zemi z čínské exilu, se teď bojí do vlasti. Je mu všelicos podezřelý, taky podmínka komunistů, že se smí z exilu vrátit jen on sám s manželkou, princeznou Monique. • Opět vypukly boje na afgánsko-pakistánských hranicích. • Španělská policie odhalila zbraněmi dobře zásobený úkryt baskické podzemní organizace — v bezprostřední blízkosti francouzského sídla. • Sesazený nigerijský vládce generál Gowon a jeho rodina se chtějí usadit v londýnském exilu. Do Británie přijeli před několika dny. • Socialističtí Mario Riga se stal starostou Benátek. Jeho náměstkem je komunist. • Minulý týden stávkovali, letos už po páté, pařížští tiskaři. Hlavní francouzské město bylo tak opět čtyřicet hodin bez novin. • Vlády NDR a Kanady se dohodly na navázání diplomatických styků na úrovni velvyslanců. • Čtvrté kolo jednání o Kypru, počátkem září v New Yorku rozhodně zda bude mít ostrov kantonnální správu nebo se stane federálním státem. • V šesti amerických městech bude na podzim instalována výstava Sibiř vědecká. • O pět až čtyřicet procent stouply ceny některých produktů v Madarsku: Benzin a nafta o dvacet, stavební dříví o 40 apod. •

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH RAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.

Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

• Doživotní	• Family Income Plan
• Doživotní zaplacené ve stáří	• Prefer 1 Risk, Whole Life
60 roků	• Estate Security Plan
• Doživotní zaplacené ve stáří	• Úrazové pojištění
65 roků	• Dvojnásobné pojištění —
• 9 plánů nadačního pojištění	zproštění poplatků
• Retirement Plan	nižší poplatky
• Mortgage Redemption Plan	za pojištění pro ženy

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDELI

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, Frank Vozeh, 18 John St.
N. Y. 11357, (212) 767-9746 Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016
George Pospíšil, 24 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511
anebo

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA
2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY

ČESKOSLOVENSKÁ STATISTIKA

V čs. tisku byla uveřejněna statistická data za 1. pololetí 1975. • Veřejná doprava: bylo přepraveno 1.237 mil. osob. Pražské Metro se podílí se 32 mil. cestujících (bylo dáno do provozu v květnu 75).

• Počet telefonních stanic: v provozu je 2.558 tisíc stanic. Počet žadatelů stoupl na 352 tisíc. Jedna telefonní stanice připadá na každého 5. občana.

• Zahraniční obchod: ve srovnání se stejným obdobím 74 vzrostl zahraniční obchod o 13,1%. (Kolik to je, to ví Bůh.)

• Počet pracujících: v socialistickém sektoru (bez JZD) se zvýšil o 70 tisíc osob, t. j. o 1,1%. Vzrostl však i počet žen na mateřské dovolené (30.000).

• Peněžní příjmy obyvatelstva: byly vyšší o 5,4 mld. Kčs, t. j. o 4,0%. Výše průměrné měsíční mzdy (bez JZD) dosáhla 2.263 Kčs. Státní peněžní ústavy poskytl půjčky obyvatelstvu ve výši 4,3 mld. Kčs. Přírůstek vkladů dosáhl 5,0 mld. Kčs.

• Cestovní ruch: vycestovalo 2.348 tis. čs. občanů, t. j. o 22% více (ale kam?, pozn. red.). Do Československa přijelo 4.644 tis. návštěvníků (ale odkud?, pozn. red.).

• Bytová výstavba: bylo dokončeno 54.048 bytů, t. j. o 5.913 více než za stejné období minulého roku.

• Populační vývoj: počet živě narozených dětí činil téměř 151 tis., t. j. o 1,5 tis. méně než v 1. pololetí 74. Počet zemřelých se zvýšil na 87 tisíc, t. j. o 3.000 více než před rokem. Přirozený přírůstek dosáhl 64.000 obyvatel.

• Počet uzavřených sňatků: byl vyšší v letošním 1. pololetí o 1 tisíc a dosáhl téměř 64 tisíc. Zvýšil se však i počet rozvodů, jichž bylo povoleno skoro 16 tisíc, ergo každé 4. manželství se nepodaří.

• Československo mělo koncem června 1975 celkem 14.802.000 obyvatel. Historické země: 10.063 tis., Slovensko 4.739 tis.